TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) sprendimas

2017 m. rugsėjo 20 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Aplinka – Vėjo jėgainių gaminama elektros energija – Direktyva 2009/28/EB – Iš atsinaujinančių šaltinių gaminamos energijos naudojimo skatinimas – 2 straipsnio antros pastraipos k punktas – Pagalbos schema – 13 straipsnio 1 dalies antros pastraipos e punktas – Administracinės išlaidos – Direktyva 2008/118/EB – Bendra akcizų tvarka – 1 straipsnio 2 dalis – Kiti netiesioginiai mokesčiai, kuriais siekiama konkrečių tikslų – Direktyva 2003/96/EB – Energetinių produktų ir elektros energijos apmokestinimas – 4 straipsnis – Minimalus energijos apmokestinimas – Elektros energijos gamybai skirtoms vėjo turbinoms taikoma rinkliava“

Sujungtose bylose C-215/16, C-216/16, C-220/16 ir C-221/16

dėl *Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha* (Kastilijos-La Mančos aukštesnysis teisingumo teismas, Ispanija) 2016 m. balandžio 12 d. (C-215/16 ir C-216/16), 2016 m. balandžio 8 d. (C-220/16) ir 2016 m. balandžio 11 d. (C-221/16) nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo 2016 m. balandžio 18 d. (C-215/16 ir C-216/16) ir 2016 m. balandžio 20 d. (C-220/16 ir C-221/16), pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

**Elecdey Carcelen SA** (C-215/16),

**Energías Eólicas de Cuenca SA** (C-216/16),

**Iberenova Promociones SAU** (C-220/16),

**Iberdrola Renovables Castilla La Mancha SA** (C-221/16)

prieš

**Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha**

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta, teisėjai E. Regan (pranešėjas), J.-C. Bonichot, C.G. Fernlund ir S. Rodin,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorė administratorė L. Carrasco Marco,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. kovo 29 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: ispanų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Elecdey Carcelen SA*, atstovaujamos advokato R. Fiestas Hummler,

— *Energías Eólicas de Cuenca SA*, atstovaujamos advokatų J. Ruiz Calzado, L. M. Cazorla Prieto ir J. Domínguez Pérez,

— *Iberenova Promociones SAU* ir *Iberdrola Renovables Castilla La Mancha SA*, atstovaujamų advokatų J. M. Rodríguez Cárcamo ir C. Jiménez Jiménez,

— *Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha*, atstovaujamos M. A. Quereda Tapia,

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos V. Ester Casas,

— Europos Komisijos, atstovaujamos K. Talabér-Ritz ir F. Tomat, taip pat P. Arenas Naon,

susipažinęs su 2017 m. birželio 1 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

**Sprendimą**

1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyvos 2003/96/EB, pakeičiančios Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, 2003, p. 51; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 405), 4 straipsnio, 2008 m. gruodžio 16 d. Tarybos direktyvos 2008/118/EB dėl bendros akcizų tvarkos, panaikinančios Direktyvą 92/12/EEB (OL L 9, 2009, p. 12), 1 straipsnio 2 dalies ir 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičiančios, vėliau panaikinančios direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL L 140, 2009, p. 16), 2 straipsnio antros pastraipos k punkto ir 13 straipsnio 1 dalies antros pastraipos e punkto išaiškinimo.

2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant *Elecdey Carcelen SA*, *Energías Eólicas de Cuenca SA*, *Iberenova Promociones SAU* ir *Iberdrola Renovables Castilla La Mancha SA* ginčą su *Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha* (Kastilijos-La Mančos autonominis regionas, Ispanija) dėl elektros energijos gamybai skirtoms vėjo turbinoms taikomos rinkliavos mokėjimo.

## Teisinis pagrindas

### *Sąjungos teisė*

### *Direktyva 2003/96*

3 Direktyvos 2003/96 1 straipsnyje nustatyta:

„Valstybės narės energetikos produktus ir elektros energiją apmokestina pagal šią direktyvą.“

4 Šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje pateiktas produktų, kuriems taikoma sąvoka „energetikos produktai“, kaip ji suprantama pagal šią direktyvą, sąrašas.

5 Tos pačios direktyvos 2 straipsnio 2 dalyje pažymėta, kad ji taip pat taikoma elektros energijai, priskirtinai prie KN kodo 2716.

6 Direktyvos 2003/96 4 straipsnyje nustatyta:

„1. Apmokestinimo lygiai, kuriuos valstybės narės taiko 2 straipsnyje išvardytiems energetikos produktams ir elektros energijai, negali būti mažesni už šioje direktyvoje nurodytus minimalius apmokestinimo lygius.

2. Šioje direktyvoje „apmokestinimo lygis“ yra visas mokestis, taikomas visų netiesioginių mokesčių (išskyrus (pridėtinės vertės mokestį (PVM))) atžvilgiu, atidavimo naudojimui metu tiesiogiai ar netiesiogiai paskaičiuotų pagal energetikos produktų ir elektros energijos kiekį.“

***Direktyva 2008/118***

7 Direktyvos 2008/118 1 straipsnyje nustatyta:

„1. Šia direktyva nustatomos bendrosios nuostatos dėl akcizų, kuriais tiesiogiai ar netiesiogiai yra apmokestinamas toliau nurodytų prekių (toliau – akcizais apmokestinamos prekės) vartojimas:

a) energetikos produktų ir elektros energijos, kuriuos apima Direktyva [2003/96],

<…>

2. Specifiniais tikslais valstybės narės gali akcizais apmokestinamas prekes apmokestinti kitais netiesioginiais mokesčiais, jei tie mokesčiai atitinka akcizams ar [PVM] taikomas Bendrijos mokesčių taisykles, susijusias su mokesčio bazės nustatymu, mokesčio apskaičiavimu, prievolės apskaičiuoti mokestį atsiradimu ir stebėsena, tačiau neįskaitant nuostatų dėl atleidimo nuo mokesčių.

<…>“

***Direktyva 2009/28***

8 Direktyvos 2009/28 1 straipsnyje „Dalykas ir taikymo sritis“ numatyta:

„Šioje direktyvoje nustatoma bendra skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją sistema. Joje nustatomi privalomi nacionaliniai planiniai rodikliai, kuriais apibrėžiama, kokią bendro galutinio energijos suvartojimo dalį turi sudaryti atsinaujinančių išteklių energija ir kokią dalį transporto sektoriuje suvartojamos energijos turi sudaryti atsinaujinančių išteklių energija. <…>“

9 Šio direktyvos 2 straipsnio „Sąvokų apibrėžtys“ antros pastraipos k punkte nustatyta:

„<…>

k) „paramos schema“ – valstybės narės arba valstybių narių grupės taikoma priemonė, schema ar mechanizmas, kuriuo skatinama naudoti atsinaujinančių išteklių energiją: mažinami tos energijos kaštai [sąnaudos], didinama kaina, už kurią ją galima parduoti, arba nustatomas atsinaujinančių išteklių energijos įpareigojimas ar kitomis priemonėmis didinama tokios energijos pirkimo apimtis. Tai apima, be kita ko, paramą investicijoms, neapmokestinimą ar mokesčių sumažinimą, mokesčių grąžinimą, paramos schemas atsinaujinančių išteklių energijos įpareigojimams vykdyti, įskaitant schemas, pagal kurias naudojamasi žaliaisiais sertifikatais, ir tiesioginio kainų rėmimo schemas, įskaitant fiksuotus supirkimo tarifus ir priemokų mokėjimus.“

10 Šios direktyvos 3 straipsnyje „Atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo privalomi bendrieji nacionaliniai planiniai rodikliai ir priemonės“ nustatyta:

„1. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad bendro galutinio energijos suvartojimo dalis, kurią sudaro atsinaujinančių išteklių energija, apskaičiuota pagal 5–11 straipsnius, 2020 m. pasiektų bent bendrą jos nacionalinį tiems metams nustatytą atsinaujinančių išteklių energijos dalies planinį rodiklį, kaip nurodyta I priedo A dalies lentelės trečiajame stulpelyje. Tokie privalomi bendrieji nacionaliniai planiniai rodikliai atitinka tikslą, kad 2020 m. atsinaujinančių išteklių energijos dalis sudarytų bent 20 % bendro galutinio Bendrijos energijos suvartojimo. Siekdamos, kad šiame straipsnyje nustatyti planiniai rodikliai būtų lengviau pasiekiami, valstybės narės skatina ir ragina efektyvų energijos vartojimą ir taupymą.

<…>

2. Valstybės narės nustato veiksmingas priemones, kad užtikrintų, jog atsinaujinančių išteklių energijos dalis būtų lygi arba viršytų dalį, nurodytą I priedo B dalyje nustatytoje indikatyvioje trajektorijoje.

3. Siekdamos įvykdyti šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus planinius rodiklius, valstybės narės gali, *inter alia*, taikyti tokias priemones:

a) paramos schemas,

<…>“

11 Tos pačios direktyvos 13 straipsnyje „Administracinės procedūros, reglamentai ir kodeksai“ nustatyta:

1. Valstybės narės užtikrina, kad visos leidimų, sertifikavimo ir licencijavimo procedūras reglamentuojančios nacionalinės taisyklės, taikomos elektros energijos, šildymo ir aušinimo gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių jėgainėms bei susijusioms perdavimo ir paskirstymo tinklų infrastruktūroms ir biomasės pavertimo biodegalais ar kitais energijos produktais procesams, būtų proporcingos ir būtinos.

Valstybės narės visų pirma imasi reikiamų veiksmų užtikrindamos, kad:

<…>

e) vartotojų, projektuotojų, architektų, statytojų ir įrangos bei sistemų montuotojų mokami administraciniai mokesčiai būtų skaidrūs ir atitiktų sąnaudas, <…>

<…>“

12 Direktyvos 2009/28 I priedo „Bendrieji nacionaliniai planiniai atsinaujinančių išteklių energijos dalies bendrame galutiniame energijos suvartojime rodikliai 2020 m.“ A dalyje nustatyti kiekvienos valstybės narės bendrieji nacionaliniai planiniai rodikliai, o Ispanijos Karalystės rodiklis tiems metams yra 20 %. Šio priedo B dalyje kalbama apie tos direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje minėtą indikatyvią trajektoriją.

***Ispanijos teisės aktai***

13 2011 m. kovo 21 d. *ley 9/2011, por la que se crean el canon eólico y el fondo para el desarrollo tecnológico de las energías renovables y el uso racional de la energía en Castilla-La Mancha* (BOE, Nr. 105, 2011 m. gegužės 3 d.) (Įstatymas Nr. 9/2011 dėl rinkliavos už vėjo energiją nustatymo ir atsinaujinančios energijos techninės plėtros ir racionalaus energijos naudojimo Kastilijoje-La Mančoje fondo įsteigimo) 4 straipsnyje nustatyta:

„1. Rinkliavos apmokestinimo momentas įvyksta, kai aplinkai ir teritorijai sukuriamos pavojingos sąlygos ir daromas neigiamas poveikis dėl elektros energijos gamybai skirtų vėjo turbinų įrengimo Kastilijos-La Mančos autonominio regiono teritorijoje esančių vėjo jėgainių parkuose.

<…>

3. Rinkliavos apmokestinimo momentas įvyksta net tuo atveju, kai vėjo turbinų savininkas nėra administracinį leidimą įrengti vėjo jėgainių parką turintis asmuo.“

14 Įstatymo 9/2011 6 straipsnyje „Apmokestinamieji asmenys“ nustatyta:

1. Kaip mokesčių mokėtojai šia rinkliava apmokestinami fiziniai arba juridiniai asmenys <…>, kurie bet kokiu statusu eksploatuoja vėjo jėgainių parką arba vėjo energijos gamybos įrenginius, net jeigu jie neturi administracinio leidimo juos įrengti.

Jei neįrodyta kitaip, daroma prielaida, kad vėjo jėgainių parką eksploatuoja asmuo ar subjektas, kuris nurodytas kaip atitinkamo administracinio leidimo įrengti turėtojas.

<…>“

15 Įstatymo 9/2011 7 straipsnyje „Apmokestinimo bazė“ nustatyta:

1. Apmokestinimo bazę sudaro Kastilijos-La Mančos autonominio regiono teritorijoje esančio vėjo jėgainių parke įrengtų vėjo turbinų skaičius.

<…>“

16 Įstatymo Nr. 9/2011 8 straipsnyje „Apmokestinimo tarifas ir rinkliavos dydis“ nustatyta:

„1. Rinkliavos dydis apskaičiuojamas apmokestinimo bazei taikant tokius ketvirčio tarifus:

— vėjo jėgainių parkų, kuriuose įrengtos ne daugiau kaip 2 vėjo turbinos, atveju: 0 EUR už kiekvieną vėjo turbiną,

— vėjo jėgainių parkų, kuriuose įrengtos 3–7 vėjo turbinos, atveju: 489 EUR už kiekvieną vėjo turbiną.

— vėjo jėgainių parkų, kuriuose įrengtos 8–15 vėjo turbinų, atveju: 871 EUR už kiekvieną vėjo turbiną,

— vėjo jėgainių parkų, kuriuose įrengta daugiau kaip 15 vėjo turbinų, atveju:
  a) kai vėjo turbinų skaičius yra lygus arba mažesnis už parke instaliuotą megavatais išreikštą galią: 1 233 EUR už kiekvieną vėjo turbiną;
  b) kai vėjo turbinų skaičius yra didesnis už parke instaliuotą megavatais išreikštą galią: 1 275 EUR už kiekvieną vėjo turbiną.

<…>“

**Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai**

17 Ieškovės pagrindinėje byloje Kastilijos-La Mančos autonominio regiono teritorijoje eksploatuoja elektros energijos gamybai skirtas vėjo turbinas.

18 2011 ir 2012 mokestiniais metais sumokėjusios Įstatyme Nr. 9/2011 nustatytą rinkliavą, tačiau manydamos, kad tas įstatymas prieštarauja Konstitucijai ir yra nesuderinamas su Sąjungos teise, šios ieškovės kompetentingoms nacionalinėms institucijoms pateikė prašymus ištaisyti jų pačių atliktus rinkliavos skaičiavimus ir grąžinti sumokėtas sumas.

19 Kadangi šie prašymai buvo atmesti, ieškovės kiekviena atskirai pareiškė ieškinius *Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha* (Kastilijos-La Mančos aukštesnysis teisingumo teismas, Ispanija).

20 Šiam teismui visų pirma kyla klausimas, ar Įstatyme Nr. 9/2011 nustatyta rinkliava neprieštarauja Direktyva 2009/28 siekiamiems tikslams, nes ja siekiama skatinti ir plėtoti atsinaujinančios energijos vartojimą leidžiant valstybėms narėms taikyti, be kita ko, šios direktyvos 2 straipsnio antros pastraipos k punkte apibrėžtas „pagalbos schemas“. Konkrečiai kalbant, tokia rinkliava, kuri papildo kitus bendruosius ir specialiuosius energijos gamybos veiklai taikomus mokesčius, gali pažeisti tos direktyvos 3 straipsnio 1 ir 3 dalyse, aiškinamose atsižvelgiant į šios direktyvos I priedą privalomus bendruosius nacionalinius planinius rodiklius, kiek tai susiję su energijos dalimi, pagaminta 2020 m. iš atsinaujinančių šaltinių, kuri Ispanijos Karalystės atveju yra 20 %. Šiame teismui taip pat kyla klausimas, kaip tokia rinkliava gali būti su šios direktyvos 13 straipsnio 1 dalies antros pastraipos e punktu suderinamas mokestis, jeigu šioje nuostatoje griežtai reglamentuojama valstybių narių galimybė rinkti „administracinius mokesčius“.

21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl klausimo, ar ta rinkliava suderinama su Direktyvos 2008/118 1 straipsnio 2 dalimi, aiškinama atsižvelgiant į 2014 m. vasario 27 d. Sprendimą *Transportes Jordi Besora* (C-82/12, EU:C:2014:108), nes šiuo mokesčiu siekiama ne specifinio tikslo, o tik surinkti papildomų lėšų į valdžios institucijų biudžetą.

22 Galiausiai šiam teismui kyla klausimas, ar aptariama rinkliava suderinama su Direktyvos 2003/96 4 straipsnio 1 dalimi dėl to, kad didindama mokesčių naštą, kurią sudaro Ispanijoje mokamų netiesioginių mokesčių visuma, ta rinkliava gali nulemti tai, kad šioje valstybėje narėje apmokestinimo lygis viršys šioje nuostatoje numatytą minimalų lygį ir dėl tos priežasties gali būti iškraipyta valstybių narių konkurencija.

23 Tokiomis aplinkybėmis *Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha* (Kastilijos-La Mančos aukštesnysis teisingumo teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar, atsižvelgiant į tai, kad Direktyvos [2009/28/EB] 2 straipsnio k punkte numatytos „paramos schemos“, apimančios fiskalines paskatas, kurias sudaro mokesčių sumažinimas, atleidimas nuo mokesčių ir mokesčių grąžinimas, yra priemonės, skirtos įgyvendinti Direktyvoje 2009/28/EB numatytus atsinaujinančių energijos išteklių vartojimo tikslus, tokios paskatos ar priemonės yra privalomos ir saisto valstybes nares ir yra tiesioginio veikimo, taigi, jas gali nurodyti ir jomis gali remtis atitinkami privatūs asmenys vykstant bet kokiai viešai, teisminei ar administracinei procedūrai?

2. Ar, atsižvelgiant į tai, kad kaip „paramos schemos“, minimos pirmajame klausime, įvardijamos fiskalinio paskatinimo priemonės, kurias, „be kita ko“, sudaro mokesčių sumažinimas, atleidimas nuo mokesčių ir mokesčių grąžinimas, reikia suprasti, kad tokios paskatos konkrečiai apima neapmokestinimą, t. y. draudimą numatyti bet kokį specifinį ar vienkartinį mokestį už energiją iš atsinaujinančių šaltinių šalia bendrų mokesčių, kuriais apmokestinama ekonominė veikla ir kurie taikomi už elektros energijos gamybą? Be to, kartu keliamas ir kitas klausimas: ar nurodytas

bendras draudimas apima ir draudimą vienu metu taikyti kelis bendrus ar vienkartinius mokesčius, numatyti dvigubą apmokestinimą ar dalinį jų sutapimą įvairiose veiklos, susijusios su energijos iš atsinaujinančių išteklių gamyba, stadijose, darant poveikį pačiam apmokestinimo nagrinėjama rinkliava už vėjo energiją momentui?

3. Jeigu į pirmesnį klausimą būtų atsakyta neigiamai ir pripažinus, kad atsinaujinančių išteklių energija gali būti apmokestinta, ar pagal Direktyvos [2008/118] 1 straipsnio 2 dalį sąvoką „specifiniai tikslai“ reikia aiškinti taip, kad turi būti siekiama išimtinio tikslo ir kad, be to, mokestis, kuriuo apmokestinama atsinaujinančių išteklių energija, pagal struktūrą turi būti visiškai nefiskalinio, o ne tik biudžetinio ar pajamų surinkimo pobūdžio?

4. Ar pagal Direktyvos [2003/96/EB] 4 straipsnį, kuriame, nurodant apmokestinimo lygius, kuriuos valstybės narės turi taikyti energetikos produktams ir elektros energijai, atsižvelgiama į [šioje] direktyvoje nustatytus minimalius apmokestinimo lygius, kurie suprantami kaip visų tiesioginių ir netiesioginių mokesčių, taikomų tokiems produktams jų atidavimo naudoti momentu, bendra suma, šią bendrą sumą reikia suprasti taip, kad nustatant pagal direktyvą reikalaujamą apmokestinimo lygį negalima įtraukti nacionalinių mokesčių, kurie nėra visiškai nefiskalinio pobūdžio tiek atsižvelgiant į jų struktūrą, tiek į į specifinį tikslą, aiškinamą pagal atsakymą, kuris bus pateiktas į pirmesnį klausimą?

5. Ar Direktyvos [2009/28/EB] 13 straipsnio 1 dalies e punkte vartojamas terminas „mokestis“ yra autonominė [Sąjungos] teisės sąvoka, kurią reikia aiškinti plačiai, kaip reiškiantį mokestį bendrąja prasme ir kaip jo sinonimą?

6. Jeigu į pirmesnį klausimą būtų atsakyta teigiamai, keliamas toks klausimas: ar Direktyvos [2009/28] 13 straipsnio 1 dalies e punkte nurodyti mokesčiai, kuriuos turi mokėti vartotojai, gali apimti tik tokias rinkliavas ar mokesčius, kurie skirti prireikus kompensuoti žalą, kuri [energetikos produktais ir elektros energija] padaroma aplinkai, ir iš kurių surinkta suma siekiama atlyginti tokio neigiamo poveikio ar neigiamų pasekmių nulemtą žalą, tačiau negali apimti mokesčių ar sumų, kurie renkami už aplinką neteršiančią energiją ir kuriais visų pirma siekiama biudžetinio tikslo arba tikslo surinkti pajamų?“

24 2016 m. birželio 6 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu bylos C-215/16, C-216/16, C-220/16 ir C-221/16 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas bendras sprendimas.

## Dėl prejudicinių klausimų

### *Dėl Direktyvos 2009/28 aiškinimo*

25 Pirmuoju, antruoju, penktuoju ir šeštuoju klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikiantis teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyva 2009/28, konkrečiai jos 2 straipsnio antros pastraipos k punktas ir 13 straipsnio 1 dalies antros pastraipos e punktas, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama taikyti pagrindinėje byloje nagrinėjamą nacionalinės teisės nuostatą, kurioje numatyta rinkti elektros energijos gamybai skirtoms vėjo turbinoms taikomą rinkliavą.

26 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Direktyva 2009/28, kaip galima teigti remiantis jos 1 straipsniu, siekiama apibrėžti bendrą tvarką, kaip skatinti energijos gamybą iš atsinaujinančių šaltinių, ir, be kita ko, nustatyti privalomus nacionalinius planinius rodiklius, kuriais apibrėžiama, kokią bendro galutinio energijos suvartojimo dalį turi sudaryti atsinaujinančių išteklių energija.

27 Remiantis Direktyvos 2009/28 3 straipsnio 1 dalimi, valstybės narės privalo užtikrinti, kad bendro galutinio energijos suvartojimo dalis, kurią sudaro atsinaujinančių išteklių energija, 2020 m. pasiektų bent bendrą nacionalinį planinį rodiklį, nustatytą tos direktyvos I priedo A punkte, kuris turi derėti su tikslu pasiekti, kad iš atsinaujinančių šaltinių būtų pagaminta ne mažiau kaip 20 % visos energijos.

28 Be to, remiantis šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalimi, valstybės narės privalo nustatyti veiksmingas priemones, kad užtikrintų, jog atsinaujinančių išteklių energijos dalis būtų lygi šio direktyvos I priedo B dalyje pateiktoje „indikatyvioje trajektorijoje“ nustatytai daliai.

29 Kad pasiektų šiuos tikslus, valstybės narės gali, kaip nustatyta Direktyvos 2009/28 3 straipsnio 3 dalyje, taikyti „pagalbos schemas“, kaip tai suprantama pagal jos 2 straipsnio antros pastraipos k punktą, ir dėl tos priežasties teikti, be kita ko, paramą investicijoms, neapmokestinimą ar mokesčių sumažinimą ir mokesčių grąžinimą arba nustatyti pareigą naudoti iš atsinaujinančių šaltinių pagamintą energiją.

30 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad nė viena iš šių nuostatų nedraudžia valstybėms narėms nustatyti pagrindinėje byloje nagrinėjamos rinkliavos, kuri taikoma elektros energijos gamybai skirtoms vėjo turbinoms.

31 Kaip galima teigti remiantis pačia Direktyvos 2009/28 3 straipsnio 3 dalimi ir konkrečiai terminu „gali“, valstybės narės, siekdamos skatinti naudoti iš atsinaujinančių šaltinių pagamintą energiją, visiškai neprivalo taikyti pagalbos schemų ir, *a fortiori*, jei nusprendžia taikyti tokias schemas, neprivalo to daryti atleisdamos nuo mokesčių ar juos sumažindamos.

32 Taigi valstybės narės turi diskreciją dėl priemonių, kurias laiko tinkamomis, kad būtų pasiekti privalomi bendrieji nacionaliniai planiniai rodikliai, nustatyti Direktyvos 2009/28 3 straipsnio 1 ir 2 dalyse, aiškinamose atsižvelgiant į šios direktyvos I priedą.

33 Vadinasi, Direktyvos 2009/28 3 straipsnio 3 dalyje numatyta valstybių narių galimybė taikyti pagalbos schemas, skirtas skatinti naudoti iš atsinaujinančių šaltinių pagamintą energiją, jei reikia, atleidžiant nuo mokesčių ar juos sumažinant, visiškai nereiškia, kad tos valstybės narės negali apmokestinti tokius energijos šaltinius plėtojančių įmonių, be kita ko, elektros energijai gaminti skirtų vėjo turbinų.

34 Direktyvos 2009/28 13 straipsnio 1 dalies antros pastraipos e punktas, kurį taip pat mini prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikiantis teismas, juo labiau nesudaro kliūčių nustatyti tokią rinkliavą, kaip antai aptariamą pagrindinėje byloje.

35 Šiuo klausimu pakanka konstatuoti, kad siekiant užtikrinti, jog leidimų, sertifikavimo ir licencijavimo procedūros, taikomos, be kita ko, gamybos iš atsinaujinančių energijos šaltinių įrenginiams, būtų proporcingos ir būtinos, šioje nuostatoje tik numatyta, kad „administraciniai mokesčiai“, kuriuos moka „vartotojai, projektuotojai, architektai, statytojai ir įrangos bei sistemų montuotojai, būtų skaidrūs ir atitiktų sąnaudas“.

36 Remiantis šios nuostatos formuluote galima daryti aiškią išvadą, kad šia nuostata tik siekiama reglamentuoti išlaidų, patiriamų dėl teikiamų paslaugų vykdant tam tikras administracines procedūras, perkėlimą suinteresuotiesiems vartotojams ir kad ja visiškai nesiekiama valstybėms narėms uždrausti nustatyti tokių mokesčių, kaip antai pagrindinėje byloje nagrinėjamos rinkliavos.

37 Darytina išvada, kad nei pagal Direktyvos 2009/28 3 straipsnio 1–3 dalis, aiškinamas atsižvelgiant į šios direktyvos 2 straipsnio antros pastraipos k punktą ir I priedą, nei pagal tos direktyvos 13 straipsnio 1 dalies antros pastraipos e punktą valstybėms narėms nedraudžiama nustatyti pagrindinėje byloje nagrinėjamos rinkliavos, taikomos elektros energijos gamybai skirtoms vėjo turbinoms.

38 Tiesa, didėjantis atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimas elektros energijos gamybai yra vienas iš svarbių priemonių, kurias reikia taikyti siekiant sumažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurios yra viena iš pagrindinių klimato kaitos priežasčių, su kuriomis Europos Sąjunga ir valstybės narės įsipareigoja kovoti, kiekį ir įvykdyti, be kita ko, Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolą, paketo aspektų. Tokiu didėjimu taip pat siekiama apsaugoti žmonių bei gyvūnų sveikatą ir gyvybę, taip pat augalus, o tai yra SESV 36 straipsnyje numatyti bendrojo intereso pagrindai. Beje, remiantis SESV 194 straipsnio 1 dalies c punktu galima teigti, kad atsinaujinančios energijos plėtojimas yra vienas iš tikslų, kuriuo turi būti vadovaujamasi Sąjungos politikoje energijos srityje (2014 m. liepos 1 d. Sprendimo *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, 78–81 punktai).

39 Vis dėlto negalima atmesti prielaidos, kad dėl tokios rinkliavos, kaip antai aptariamos pagrindinėje byloje, vėjo energijos gamyba ir naudojimas gali tapti mažiau patrauklūs ir taip gali būti sutrukdyta jų plėtrai.

40 Vis dėlto, net jeigu būtų pripažinta, kad ši rinkliava, nepaisant jos regioninės apimties ir aplinkybės, jog ji taikoma tik vienam atsinaujinančiam energijos šaltiniui, gali nulemti, jog tam tikra valstybė narė nepasieks Direktyvos 2009/28 I priedo A punkte nustatyto privalomo bendro nacionalinio planinio rodiklio, tai reikštų, jog ši valstybė narė mažų mažiausiai neįvykdė įsipareigojimų pagal šią direktyvą, tačiau tokia rinkliava vis dėlto negalėtų būti pripažinta savaime prieštaraujančia direktyvai, nes valstybės narės turi, kaip pažymėta šio sprendimo 32 punkte, diskreciją nuspręsti, kaip pasiekti šio tikslo, jeigu laikosi SESV garantuojamų pagrindinių laisvių.

41 Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, į pirmąjį, antrąjį, penktąjį ir šeštąjį klausimus reikia atsakyti, kad Direktyva 2009/28, konkrečiai jos 2 straipsnio antros pastraipos k punktas ir 13 straipsnio 1 dalies antros pastraipos e punktas, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiama taikyti pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos, kurioje numatyta rinkti elektros energijos gamybai skirtoms vėjo turbinoms taikomą rinkliavą.

### *Dėl Direktyvos 2003/96 aiškinimo*

42 Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 2003/96 4 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama taikyti pagrindinėje byloje nagrinėjamą nacionalinės teisės nuostatą, kurioje numatyta rinkti elektros energijos gamybai skirtoms vėjo turbinoms taikomą rinkliavą.

43 Taigi šis klausimas grindžiamas prielaida, kad Direktyva 2003/96, kurios 4 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad šios direktyvos 2 straipsnyje išvardytiems energetikos produktams valstybės narės negali taikyti mažesnių apmokestinimo lygių už šioje direktyvoje nurodytus minimalius lygius, *ratione materiae* yra taikoma ginčams pagrindinėse bylose.

44 Vis dėlto pagal Direktyvos 2003/96 1 straipsnį jos taikymo sritis yra apribota „energetikos produktų“ ir „elektros energijos“, kaip jie apibūdinti atitinkamai šios direktyvos 2 straipsnio 1 ir 2 dalyse, apmokestinimu (žr. 2015 m. spalio 1 d. Sprendimo *OKG*, C-606/13, EU:C:2015:636, 24 punktą).

45 Šiomis sąlygomis pirmiausia reikia patikrinti, ar tokia rinkliava, kaip antai aptariama pagrindinėje byloje, apmokestinami „energetikos produktai“ ir „elektros energija“, kaip tai suprantama pagal šias nuostatas, ir dėl tos priežasties, ar ji patenka į Direktyvos 2003/96 taikymo sritį.

46 Dėl šio aspekto reikia priminti, kad Direktyvos 2003/96 2 straipsnio 1 dalyje apibrėžiama toje direktyvoje vartojama sąvoka „energetikos produktai“ ir pateikiamas išsamus produktų, patenkančių į šios sąvokos apibrėžtį (nurodant jų kombinuotosios nomenklatūros kodus), sąrašas (2015 m. birželio 4 d. Sprendimo *Kernkraftwerke Lippe-Ems*, C-5/14, EU:C:2015:354, 47 punktas ir 2015 m. spalio 1 d. Sprendimo *OKG*, C-606/13, EU:C:2015:636, 26 punktas).

47 Neginčytina, kad pagrindinėje byloje aptariamos vėjo turbinos jų gaminamai energijai gaminti nenaudoja jokio šiame sąraše esančio „energetikos produkto“.

48 Atvirkščiai, neginčijama, kad vėjo turbinos gamina „elektros energiją“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2003/96 2 straipsnio 2 dalį.

49 Tokiomis aplinkybėmis remiantis nutartimis pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą darytina išvada, kad pagrindinėje byloje aptariama rinkliava, taikoma šioms vėjo turbinoms, skaičiuojama, kaip išvados 59 ir 60 punktuose pažymėjo generalinė advokatė, atsižvelgiant ne į jų pagamintą elektros energijos kiekį ar projektinę galią, o nustatomas vienkartinis kas ketvirtį mokamas jos dydis, kuris priklauso nuo vėjo jėgainių parko, kuriame sumontuota vėjo turbina, dydžio, o jeigu parke yra daugiau kaip penkiolika vėjo turbinų, mokestis skaičiuojamas taip pat atsižvelgiant į vėjo turbinos galią, ir rinkliavos dydis yra iš esmės tuo didesnis, kuo mažesnė vėjo turbinos galia. Be to, ši rinkliava mokėtina vien dėl to, kad subjektas yra vėjo turbinos savininkas arba administracinio leidimo turėtojas, net jeigu turbina neeksploatuojama ir neatsižvelgiant į tai, ar vėjo jėgainėje pagamina elektros energija yra parduodama.

50 Beje, kadangi pagrindinėje byloje aptariama rinkliava nerenkama iš elektros energijos vartotojų, ji niekaip nesusijusi su elektros energijos vartojimu. Be to, bet kuriuo atveju, nors iš tiesų negalima atmesti galimybės, kad šios rinkliavos dydis įskaičiuojamas į vartotojams parduodamos elektros energijos kainą, atsižvelgiant į šio produkto ypatingą prigimtį, neįmanoma nustatyti jo kilmės ir dėl tos priežasties identifikuoti, kokia jo dalis pagaminta minėta rinkliava apmokestinamose vėjo turbinose, todėl to mokesčio negalima rinkti iš vartotojo kaip skaidraus antkainio.

51 Darytina išvada, kad nėra jokio ryšio tarp, viena vertus, apmokestinimo pagrindinėje byloje aptariama rinkliava ir, antra vertus, realiai vėjo turbinose gaminamos elektros energijos, o juo labiau jose pagamintos elektros energijos vartojimo (pagal analogiją žr. 1999 m. birželio 10 d. Sprendimo *Braathens*, C-346/97, EU:C:1999:291, 22 ir 23 punktus; 2015 m. birželio 4 d. Sprendimo *Kernkraftwerke Lippe-Ems*, C-5/14, EU:C:2015:354, 61–65 punktus ir 2015 m. spalio 1 d. Sprendimo *OKG*, C-606/13, EU:C:2015:636, 31–35 punktus).

52 Tuo remiantis darytina išvada, kad tokia rinkliava, kaip aptariama pagrindinėje byloje, neapmokestinama elektros energija, kaip ji suprantama pagal Direktyvą 2003/96.

53 Taigi pagrindinėje byloje nagrinėjama rinkliava, kuriai taikoma elektros energijos gamybai skirtoms vėjo turbinoms, nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį, apibrėžtą šios direktyvos 1 straipsnyje ir 2 straipsnio 1 ir 2 dalyse.

54 Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2003/96 4 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo nedraudžiama taikyti pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos, kurioje numatyta rinkti elektros energijos gamybai skirtoms vėjo turbinoms taikomą rinkliavą, nes šia rinkliava neapmokestinami energetikos produktai arba elektros energija, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 1 straipsnį ir 2 straipsnio 1 ir 2 dalis, todėl ji nepatenka į jos taikymo sritį.

***Dėl Direktyvos 2008/118 aiškinimo***

55 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar Direktyvos 2008/118 1 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama taikyti pagrindinėje byloje nagrinėjamą nacionalinės teisės nuostatą, kurioje numatyta rinkti elektros energijos gamybai skirtoms vėjo turbinoms taikomą rinkliavą.

56 Reikia priminti, kad Direktyvos 2008/118 1 straipsnio 1 dalyje nustatytos bendrosios nuostatos dėl akcizų, kuriais tiesiogiai ar netiesiogiai apmokestinamas šioje nuostatoje išvardytų produktų vartojimas; tarp tų produktų minėto 1 straipsnio 1 dalies a punkte nurodyti „energetikos produktai ir elektros energija, kuriuos apima Direktyva 2003/96/EB“.

57 Beje, remiantis šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalimi, šiais akcizais apmokestinami produktai gali būti netiesiogiai apmokestinti kitais mokesčiais, tačiau tik tuo atveju, jei, viena vertus, šis mokestis renkamas vienu ar keliais specifiniais tikslais ir, kita vertus, jis atitinka Sąjungos apmokestinimo taisykles, taikomas akcizams ar PVM dėl apmokestinimo bazės nustatymo, mokesčio apskaičiavimo, apmokestinimo momento nustatymo ir kontrolės, į kurias neįtrauktos nuostatos dėl atleidimo nuo mokesčio (šiuo klausimu žr. 2015 m. kovo 5 d. Sprendimo *Statoil Fuel & Retail*, C-553/13, EU:C:2015:149, 35 punktą).

58 Kaip yra pažymėjęs Teisingumo Teismas, šia nuostata, kuria siekiama atsižvelgti į valstybių narių mokesčių tradicijų šioje srityje įvairovę ir į dažną netiesioginį apmokestinimą įgyvendinant nebiudžetinę politiką, valstybėms narėms, be minimalaus dydžio akcizo, leidžiama įvesti kitus netiesioginius mokesčius, kuriais siekiama specifinio tikslo (2015 m. birželio 4 d. Sprendimo *Kernkraftwerke Lippe-Ems*, C-5/14, EU:C:2015:354, 58 punktas).

59 Šiuo klausimu ieškovės pagrindinėje byloje teigia, kad aptariama rinkliava yra netiesioginis mokestis, kuriuo nesiekiama specifinio tikslo, nes ši rinkliava net tik nesiekiama aplinkos apsaugos, bet, priešingai, jai daroma žala, nes atgrasomos investicijos į vėjo jėgainėse gaminamos elektros energijos gamybos įrenginius, todėl ta rinkliava yra atsinaujinančių energijos šaltinių plėtros kliūtis. Bet kuriuo atveju iš šio mokesčio gaunamos pajamos nebūtinai panaudojamos kompensuoti išlaidoms, patirtoms dėl tariamai neigiamo vėjo jėgainių parkų veiklos poveikio aplinkai. Šio mokesčio vienintelis tikslas yra kompetentingoms valdžios institucijoms suteikti papildomų biudžeto pajamų.

60 Atvirkščiai, Ispanijos vyriausybė ir Kastilijos-La Mančos autonominis regionas mano, kad ši rinkliava ne tik nėra netiesioginis mokestis, nes taikoma tiesiogiai vėjo jėgainėse gaminamos elektros energijos gamintojų ekonominiams pajėgumams, bet ja siekiama ir konkretaus su aplinka susijusio tikslo, nes ji skirta perimti sąnaudoms dėl vėjo jėgainių plėtros poveikio aplinkai, kad būtų skatinamos technologinių inovacijos ir mažinamas šių parkų skaičius ar jų dydis.

61 Vis dėlto reikia priminti, kad Direktyvos 2008/118 1 straipsnio 2 dalyje kalbama, kaip galima teigti remiantis šio sprendimo 57 punktu, tik apie netiesioginius mokesčius, išskyrus akcizo mokestį, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai taikomi „akcizais apmokestinamų prekių“, išvardytų šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje, vartojimui (šiuo klausimu žr. 2015 m. birželio 4 d. Sprendimo *Kernkraftwerke Lippe-Ems*, C-5/14, EU:C:2015:354, 59 punktą).

62 Vis dėlto, nors pastarojoje nuostatoje kalbama apie „energetikos produktus ir elektros energiją, kuriuos apima Direktyva 2003/96/EB“, remiantis būtent šio sprendimo 46–52 punktais darytina išvada, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama rinkliava, kuri taikoma elektros energijos gamybai skirtoms vėjo turbinoms, neapmokestinami energetikos produktai ar elektros energija, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą.

63 Taigi ši rinkliava nepatenka į Direktyvos 2008/118 taikymo sritį, nes ja neapmokestinamas energetikos produktų ir elektros energijos vartojimas.

64 Darytina išvada, kad klausimas, ar šia rinkliava siekiama aplinkos apsaugos tikslo, susijęs tik su nacionaline teise.

65 Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2008/118 1 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad ja nedraudžiama taikyti pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos, kurioje numatyta rinkti elektros energijos gamybai skirtoms vėjo turbinoms taikomą rinkliavą, nes šia rinkliava neapmokestinamas energetikos produktų arba elektros energijos vartojimas, todėl ši rinkliava nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį.

**Dėl bylinėjimosi išlaidų**

66 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB, konkrečiai jos 2 straipsnio antros pastraipos k punktas ir 13 straipsnio 1 dalies antros pastraipos e punktas, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiama taikyti pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos, kurioje numatyta rinkti elektros energijos gamybai skirtoms vėjo turbinoms taikomą rinkliavą.**

2. **2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyvos 2003/96/EB, pakeičiančios Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, 4 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo nedraudžiama taikyti pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos, kurioje numatyta rinkti elektros energijos gamybai skirtoms vėjo turbinoms taikomą rinkliavą, nes šia rinkliava neapmokestinami energetikos produktai arba elektros energija, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 1 straipsnį ir 2 straipsnio 1 ir 2 dalis, todėl ši rinkliava nepatenka į jos taikymo sritį.**

3. **2008 m. gruodžio 16 d. Tarybos direktyvos 2008/118/EB dėl bendros akcizų tvarkos, panaikinančios Direktyvą 92/12/EEB, 1 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad ja nedraudžiama taikyti pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos, kurioje numatyta rinkti elektros energijos gamybai skirtoms vėjo turbinoms taikomą rinkliavą, nes šia rinkliava neapmokestinamas energetikos produktų arba elektros energijos vartojimas, todėl ši rinkliava nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį.**

Parašai.